

Kritisch over gebruik bijproducten op vleesveestudiedag ForFarmers

'Wijs gebruik staat voorop'

Rundveehouderij | Tekst en foto's: **Durkje Hietkamp**

Vleesveehouders willen een efficiënt rantsoen voor hun dieren. Het voer moet goedkoop zijn en leiden tot een optimaal resultaat. Vaak worden daarom naast ruwvoer, natte bijproducten ingezet. "Daarbij staat wijs gebruik voorop", benadrukt Harrie van der Vliet van ForFarmers.

Voeding
Plant & Dier

Steeds meer vleesveehouders maken gebruik van bijproducten om de voerkosten te drukken en de resultaten op het bedrijf te verbeteren. "Maar alleen een juiste combinatie van ruwvoerders, bijproducten en aanvullend krachtvoer leiden tot meer rendement", benadrukt Harrie van der Vliet, diertakspecialist rundveehouderij, op de vleesveestudiedag die door ForFarmers werd georganiseerd.

Bijproducten

Ruwvoer is het voornaamste bestanddeel van vleesveerantsoenen. Maar vloeibare producten zijn, vooral vanwege de lagere kost-

prijs, bezig met een opmars. De basis van deze bijproducten die worden gebruikt voor veevoer, zijn restproducten uit de humane voedingsmiddelenindustrie. Het gaat bijvoorbeeld om granen, maisgluten uit de zetmeelindustrie, pulp uit de suikerfabrieken en draf uit de brouwerijen. Bij het gebruik van vloeibare bijproducten is echter wel voorzichtigheid geboden, meent Van der Vliet. "De leverbaarheid is een onzekere factor. Bovendien is de werkelijke voederwaarde afhankelijk van het productieproces", zegt de specialist, "wat wordt eruit gehaald en welke stromen worden samengevoegd."

Onderzoek vleesstieren

ForFarmers onderzocht het verband tussen de opname van bijproducten en groei bij vleesstieren. De stieren werden verdeeld in drie groepen. De eerste groep kreeg een rantsoen met alleen mais. Het rantsoen van de tweede groep bestond uit aardappelpersvezel met een derde deel mais (op ds-basis). De laatste groep kreeg een energierijk rantsoen bestaande uit aardappelpersvezel en een vierde deel mais (op ds-basis). "Naarmate het aandeel maiskuil kleiner wordt, zakt de karkasgroei naar minder dan 600 gram per dag", constateert Van der Vliet. Dat betekent

Voor voldoende groei bij vleesvee is een drogestofgehalte van het rantsoen van minimaal 45 procent essentieel.

dat bij de inzet van een groot aandeel bijproducten, de groei onder druk komt te staan en de voerconversie verslechtert. "Bij het voeren van natte bijproducten vermindert de drogestofopname. Begin dus vooral niet te vroeg met het voeren van bijproducten. Een te lage drogestofopname bij jonge dieren beneden de 200 kilogram resulteert dan in een te lage groei", concludeert hij.

Onderzoek rosékalveren

Ook is onderzoek uitgevoerd bij rosékalveren. Zij kregen een rantsoen bestaande uit 30 procent mais en een mix van perspulp, maisgluten en aardappelzetmeel (1/3 op ds-basis). De verhoudingen droog/nat varieerden: 75/0, 50/25, 25/50 en 0/75.

Het onderzoek wijst uit dat een groot aandeel natte bijproducten een negatief effect heeft op de ds-opname en groei van kalveren. "Een beperkte hoeveelheid natte bijproducten heeft een positief effect op de groei. Daarna gaat het juist ten koste van de groei. De drogestofopname komt naarmate het rantsoen natter wordt onder druk te staan", concludeert Van der Vliet. "Met het voeren van bijproducten aan rosékalveren is een hoger saldo mogelijk, maar het rantsoen moet voor voldoende opnamecapaciteit minimaal 45 procent drogestof bevatten."

Tarwegistconcentraat

Vloeibare restproducten van de bioethanol-industrie, zoals tarwegistconcentraat, hebben de laatste jaren een stevige opgang gemaakt. De vloeibare krachtvoervangers blijken gunstig qua voederwaarde en prijs. Wel zijn er nog onzekerheden. "Veehouders zijn gewend aan stapelbare producten. Het gebruik van vloeibare producten is een andere tak van sport", aldus Van der Vliet. Een nadeel van vloeibare bijproducten is de opslag. Daarvoor is een aparte silo nodig met een voorziening die voorkomt dat de vaste deeltjes in het concentraat bezinken. "Een roerwerk is onmisbaar", zegt de specialist. "Een rondpompsysteem is goedkoper, maar daarmee wordt niet altijd een goede menging verkregen." Van der Vliet wijst op de variatie in voederwaarde van vergelijkbare producten van verschillende leveranciers. Het ruw eiwit-gehalte kan variëren van 207 tot 370 gram per kilogram drogestof, laat Van der Vliet zien aan de hand van een

tabel. "Dat hoeft geen probleem te zijn als het rantsoen goed is doorgerekend en er ruimte is voor compensatie. De inzet van vloeibare krachtvoervangers tot een bepaald niveau kan prima, mits het drogestofgehalte boven de 45 procent blijft."

Economie

Een vergelijking van diverse vloeibare krachtvoervangers in een proef met rosékalveren bewijst dat het gebruik ervan economisch best interessant kan zijn. De kalveren kregen in een traject van 12 tot 32 weken een rantsoen met een gelijk aandeel mais als basis (ds-gehalte van 33 procent). Drie groepen kregen daarbij een vloeibaar bijproduct (Corngold, aardappelzetmeel en Tarweferm). Uit een vergelijking van de resultaten blijkt dat per kalf circa 20 à 25 euro voerkosten bruto zijn te besparen door gebruik van vloeibare bijproducten. Daarbij plaatst Van der Vliet wel een kanttekening: "Het voederwaardeverlies is afhankelijk van het product, maar wordt ook sterk beïnvloed door de manier van opslag. De verliezen variëren van 3 tot 6 procent, maar kunnen met name bij natte producten met lekwater makkelijk oplopen tot 10 à 15 procent." Daarnaast is het zonder voerwagen, voerdoosbak of voergoot in de stal, niet eenvoudig om vloeibare producten te verstrekken.

Conclusie

Verstandig gebruik van bijproducten verdient zichzelf terug, concludeert Van der Vliet. Het uiteindelijke rendement is echter bedrijfsspecifiek en afhankelijk van de prijs van de producten, opslag, bewaring, voermethode en de bedrijfssomvang. Aandachtspunten die Van der Vliet schetst, zijn onder andere de ruilbaarheid en de structuur van het rantsoen en de ds-opname. "Het moet geen papje worden, daar hebben de dieren een hekel aan", zegt Van der Vliet. Met het gebruik van bijproducten zijn veel kosten te besparen, maar vleesveehouders moeten dan wel goed op de hoogte zijn van de voederwaarde van de producten en samenstelling van het rantsoen, stelt hij. "De producten moeten passen in het rantsoen. Essentieel daarbij is voldoende droge stof." Volgens hem is de grootste fout die veehouders maken dat ze alleen kijken naar de prijs van het product. "Naast de kostprijs van de afzonderlijke producten, moet worden gekeken

Vloeibare krachtvoervangers hebben vanwege de lage kostprijs een stevige opgang gemaakt.

naar het totale rantsoen, voerefficiëntie en ook overige kosten, zoals arbeid en opslag." De bedrijfssomvang is daarin een belangrijke factor. "Het voordeel van grote bedrijven is dat opslag beter is te organiseren. Bovendien zijn er dan meer mogelijkheden voor doorvoercontracten en voermechanisatie", verklaart Van der Vliet. "Grottere partijen kunnen goedkoper worden ingekocht en opgeslagen en dat leidt tot een hoger rendement." ♦

Kalfsvleescongres 2011

Op 19 en 20 mei wordt in Noordwijk voor de vijfde keer het internationale kalfsvleescongres gehouden. Tijdens dit tweedaagse congres ligt de focus op markt, economie, duurzaamheid, diergezondheid en -welzijn.

Meer informatie: www.vealcongress.com.

